

KAMER VAN BEROEP GESUBSIDIEERD VRIJ ONDERWIJS

BESLISSING

Nr. GVO/ 2020 /09 / ... / 21 juni 2021

Inzake : ...,
 bijgestaan door ..., advocaat,

 verzoekende partij

Tegen : VZW ...,
 vertegenwoordigd door ...,
 bijgestaan door ..., advocaat,

 verwerende partij

Met een ter post aangetekende zending van 26 april 2021 tekent ... namens ... beroep aan tegen de beslissing van 17 maart 2021 van de tuchtcommissie van de VZW ... waarbij ... de tuchtmaatregel van de blaam opgelegd.

1. Over de relevante gegevens van de zaak

X. ... is een vastbenoemd leerkracht ... aan de

Op 28-01-2021 vindt een incident plaats.

Tijdens de zitting van de raad van bestuur van 10-02-2021 werd beslist een tuchtprocedure op te starten.

Met een ter post aangetekende zending van 12-02-2021 werd aan verzoekende partij meegedeeld dat een tuchtonderzoek werd ingesteld.

Met een ter post aangetekende zending van 17-02-2021 werd verzoekende partij opgeroepen voor een tuchtverhoor. De volgende feiten worden ten laste gelegd: *“Op donderdag 28-01-2021 omstreeks 12.50 uur heeft op de speelplaats van de school volgend incident plaatsgevonden. X. en Y. hebben op dat moment toezicht. Enkele leerlingen, waaronder J. (...) maken ruzie. J. is een bijzonder kwetsbaar kind zowel fysiek als mentaal. X. vraagt J. om weg te gaan van de drie jongens en ergens anders te spelen. J. antwoordt: ‘ik luister niet naar u, jij bent mijn baas niet.’ X. reageert explosief en duwt J. brutaal weg waardoor die op haar rug valt. X. duwt zo hevig dat hij bijna zelf voorovervalt. Hij grijpt de jas van J. ter hoogte van haar keel en trekt haar zo omhoog. Hij houdt haar beide voorarmen vast en duwt haar tegen de muur. De tippen van haar schoenen raken de grond net. Tijdens dit alles roept en schreeuwt hij heel luid tegen haar. J. weent heel hard en kan even moeilijk ademen. Het ‘ingrijpen’ duurt naar schatting een 4-tal minuten. Y. ziet een juf op de speelplaats en vraagt haar om de juf van J. te halen. Als die aankomt is X. aan het praten tegen J. De moeder van J. komt haar kind ophalen en X. legt haar uit dat hij zo gehandeld heeft om J. tegen zichzelf te beschermen.”*

Het verhoor gaat door op 15 maart 2021.

Met een ter post aangetekende zending van 7 april 2021 wordt aan verzoekende partij de tuchtbeslissing van de blaam meegedeeld.

2. Over het procedureverloop

Met een schrijven van 27 april 2021 worden de partijen verwittigd van de lopende beroepsprocedure.

Met een ter post aangetekende zending van 17 mei 2021 worden de partijen uitgenodigd voor de zitting.

Met een e-mail van 17 mei 2021 maakt de advocaat van verwerende partij een verweerschrift en een dossier over.

3. Over de ontvankelijkheid

Het beroep is binnen de reglementair voorgeschreven termijn ingediend. Het voldoet aan de overige ontvankelijkheidsvereisten.

4. Over de naleving van de voorschriften bij het tot stand komen van de bestreden beslissing

4.1. Ten aanzien van de betwistingen inzake het eventueel niet in acht nemen door het schoolbestuur (i.c. de tuchtcommissie van de raad van bestuur) van de voorschriften die betrekking hebben op de tucht en preventieve schorsing, doet de kamer van beroep in laatste aanleg uitspraak met een beslissing die devolutieve werking heeft.

4.2. De kamer van beroep herinnert eraan dat door het devolutief karakter van het beroep, de zaak in haar geheel door de kamer opnieuw wordt onderzocht en dat de eventuele gebreken in de procedure die de tuchtoverheid zelf heeft begaan, kunnen worden rechtgezet of hersteld in de procedure voor de kamer van beroep, behalve wat de regels betreft m.b.t. de voorschriften die op straffe van onontvankelijkheid zijn voorgeschreven of die van rechtswege de nietigheid meebrengen.

4.3. De kamer van beroep ziet geen andere redenen om te besluiten dat de bestreden tuchtbeslissing tot stand is gekomen met schending van de bepalingen die het opleggen van de tuchtstraffen regelen noch van bepalingen die op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven of waardoor de beslissingen als niet bestaande moet worden beschouwd.

5. Over de grond van de zaak

5.1. De kamer van beroep dient vooreerst te oordelen of het gedrag dat aan het personeelslid ten kwade wordt geduid, wel degelijk een probleem van tucht betreft. Het is vaste rechtspraak van de kamer van beroep dat het fysiek ingrijpen op een leerling tuchtrechtelijk ingebed is en niet louter een pedagogisch functioneringsprobleem van ordehandhaving betreft, wanneer dit fysieke ingrijpen geen absolute noodzaak vond in zelfbescherming van de leerling in kwestie of bescherming van de andere leerlingen of het personeel van de school.

De kamer van beroep bevraagt in die zin het personeelslid ter zitting of de volgende weergave van de feiten, zoals beschreven door de raadsman van het personeelslid,

correct is: *“Het is speeltijd. Verzoekende partij heeft toezicht. J. wordt gepest door drie jongens,”*. Hij is reeds driemaal tussen beide gekomen, maar het pesten duurt helaas voort. Opnieuw begeeft verzoeker zicht naar de jongens. Hij vraagt aan J. om eventjes weg te gaan zodat hij met de jongens kan praten. J. reageert vrank met de woorden: *“Gij zijt mijnen baas niet!”*. Verzoeker reageert: *“Wablief? Wet zeg jij tegen mij?”*. Hierop wil J. weglopen. Verzoeker houdt haar tegen. Hierbij neemt hij haar vast aan de schouders. Hierop begint J. te roepen en te tieren. Ze wil in eerste instantie niet luisteren en blijft proberen te ontkomen. Ze geraakt over haar toeren en vertoont daarbij symptomen van hyperventilatie”.

In het kader daarvan volgde dan het fysieke ingrijpen (“tegen de muur duwen”, waarover hieronder meer), waarover de versies uiteenlopen hoe ernstig dit was. Het personeelslid bevestigt ter zitting dat bovenvermeld citaat inderdaad de correcte weergave van de feiten is.

5.2. De kamer van beroep leidt daaruit af dat het fysieke ingrijpen van verzoekende partij niet noodzakelijk was in het licht van de veiligheid van de betrokken leerlingen, noch van J. zelf. Immers wilde J. weglopen, wat de vraag was van het personeelslid om het groeiende conflict te ontmijnen. Dat het personeelslid haar dan nog fysiek tegengehouden heeft, valt louter toe te schrijven aan het “vranke taalgebruik” van J. en de wil van het personeelslid om zijn autoriteit te laten gelden ten aanzien van haar.

Het schoolbestuur getuigt ter zitting dat zij zich met de tuchtoverheid lang beraad hebben over de vraag of een tuchtstraf opportuun is, maar dat zij finaal tot het oordeel kwamen dat fysieke agressie gebruiken om verbale agressie te *counteren* disproportioneel is, en dus tuchtrechtelijk gesanctioneerd moet worden. De kamer van beroep heeft begrip voor die zienswijze, en het verloop van de feiten zoals bevestigd ter zitting door het personeelslid, staven de feitelijkheden achter die zienswijze.

5.3. Dat er dan enige betwisting bestaat over de ernst van dit fysieke ingrijpen en hoeveel getuigen dit gezien hebben, verandert niets meer aan die vaststelling. Het tuchtfeit (i.e. fysiek ingrijpen zonder noodzaak daartoe) was reeds voltrokken en het schoolbestuur heeft ervoor gekozen om dit met de lichtste tuchtsanctie te bestraffen, i.e. een blaam.

Voor de volledigheid wenst de kamer van beroep wel op te merken dat het geheel der getuigenissen voldoende op elkaar aansluiten om de kamer van beroep te overtuigen dat er wel degelijk ongepast fysiek ingrijpen met voldoende mate van ernst voorligt: één personeelslid die het geheel gezien heeft getuigt hiervan (volledig tegen een muur duwen / meisje komt amper met de voeten aan de grond). Een tweede personeelslid die het einde van het ingrijpen heeft meegemaakt getuigt hier eveneens van (nogal vrij hard een kind tegen de muur drukken). Beide personeelsleden zijn het er ook over eens dat het nodig is om de juf van J. erbij te halen. En een betrokken leerling Z. die het geheel gezien heeft, getuigt spontaan ter plekke eveneens in die zin (de leerkracht is stout geweest en deed J. pijn), zo blijkt uit de getuigenis van de juf van J. Naast het feit dat er volgens de kamer van beroep dus geen noodzaak was om fysiek in te grijpen op een leerling liggen er – ten overvloede – ook voldoende elementen voor om de kamer van beroep ervan te overtuigen dat dit ingrijpen zelf de grens van het toelaatbare overschreden heeft.

5.4. De kamer van beroep stelt vast dat het schoolbestuur de lichtste tuchtsanctie gekozen heeft. De kamer van beroep sluit zich, zoals hierboven toegelicht, aan bij de visie dat er feiten gebeurd zijn die een tuchtrechtelijke sanctie kunnen verantwoorden. Dat de tuchtoverheid de lichtste tuchtactie gekozen heeft, kan de kamer van beroep dan ook niet disproportioneel vinden.

Het feit dat personeelslid in een moeilijke school werkte en een blanco tuchtverleden heeft, evenals de andere verzachte omstandigheden die verzoekende partij opwerpt, verklaren voor de kamer van beroep waarom aan het personeelslid de lichtste tuchtsanctie werden opgelegd, maar nemen niet weg dat er wel degelijk een tuchtfeit gepleegd is waarvoor een tuchtrechtelijk sanctie op zijn plaats is.

De kamer van beroep heeft weliswaar begrip voor het feit dat ordehandhaving geen gemakkelijke opdracht is in een school voor buitengewoon onderwijs type basisaanbod waar probleemgedrag blijkbaar geregeld voorkomt, zo blijkt uit de getuigenissen ter zitting en het neergelegde dossier. De kamer wil geenszins de indruk wekken dat zij personeelsleden zou willen tegenhouden om hun verantwoordelijkheid te nemen, wanneer nodig. Maar die “wanneer nodig”, is, zoals hierboven toegelicht, wel cruciaal om fysiek ingrijpen te rechtvaardigen. In dat opzicht wijst de kamer van beroep erop dat het personeelslid in het verleden al minstens op twee andere momenten fysiek was tussengekomen in het kader van ordehandhaving, meer bepaald

“het zwembadincident” en het “incident met de judogreep”, om de woorden ter zitting te gebruiken. Minstens één keer in het verleden ging dit ingrijpen reeds over de schreef (het zwembadincident) waarna het personeelslid zich heeft geëxcuseerd.

De kamer van beroep meent dan ook dat het personeelslid tijd heeft gehad om over zijn eigen functioneren te reflecteren, alvorens het nieuwe incident met J. plaatsvond. Van een personeelslid dat werkt met mentaal kwetsbare leerlingen, is dat wel het minste dat verwacht mag worden.

Dat het om een “enig feit” zou gaan moet dus genuanceerd worden. Dat de school eerst zou moeten waarschuwen is eveneens overtrokken wanneer er reeds een incident heeft plaatsgevonden waarop betrokkene zich geëxcuseerd heeft en beterschap beloofd heeft. Dat de school eerst zou moeten remediëren vooraleer zij kan sanctioneren, kan evenmin uit de feiten van dit dossier worden afgeleid.

De kamer van beroep wijst erop dat het personeelslid wel degelijk een tweede kans gekregen heeft na het zwembadincident, alvorens er tot tucht werd overgegaan.

De kamer van beroep kan weliswaar inzien dat ordehandhaving een nuttig thema voor bijscholing voor het ganse *team* kan zijn (cfr. laatste paragraaf van deze tuchtbeslissing). Maar dit betreft een bijscholing inzake pedagogisch functioneren. Het personeelslid heeft gedrag gesteld dat de grens van het tuchtrechtelijke overschreed en niet meer als “pedagogisch onvoldoende functioneren” kan worden gekwalificeerd. Er is geen remediëring nodig om het besef te hebben dat verbaal gedrag niet met fysiek ingrijpen kan worden bestreden, noch om die terughoudendheid te betonen.

In die omstandigheden kan de kamer noch in het blanco tuchtverleden, noch in de werkomstandigheden of de andere aangehaalde verzachtende omstandigheden een afdoende reden vinden dat het disproportioneel zou zijn om het personeelslid te sanctioneren.

5.5. De bestreden beslissing vermeldt voorts nog dat het personeelslid aangeboden heeft om een cursus conflictbeheersing te volgen op eigen kosten.

De kamer van beroep wijst erop dat dit onderdeel van het tuchtbesluit geen deel van de tuchtstraf kan uitmaken, bij gebreke aan decretale grondslag. De kamer van beroep begrijpt deze passage als een loutere schriftelijke neerslag van een aanbod vanwege het personeelslid, en in die interpretatie ziet de kamer van beroep geen reden om de tuchtbeslissing te hervormen.

De kamer van beroep heeft ter zitting wel vernomen dat in de school probleemgedrag van leerlingen geen uitzondering is, en heeft eveneens begrepen dat vooral naar het betrokken personeelslid, als enige man, gekeken wordt om in te grijpen (of toch minstens dat hij die indruk had). Het lijkt de kamer van beroep dan ook het overwegen waard of er hier niet eerder een thema te vinden is dat de school voor het ganse leerkrachtenkorps ter beschikking kan stellen in het kader van bijscholing, veeleer dan personeelsleden te vragen om dit individueel op eigen kosten te doen, zodat geen enkel personeelslid het gevoel heeft dat hij of zij er alleen voor staat in dat opzicht. Zoals hierboven toegelicht kan deze vrijblijvende overweging het tuchtrechtelijke karakter in deze zaak evenwel niet wegnemen. Of het personeelslid nu al dan niet het gevoel had dat er vooral naar hem werd gekeken om tussen beide te komen, sowieso diende dit ingrijpen wel correct te gebeuren. Quod non.

BESLISSING

Gelet op de artikelen 64 tot 72 van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, zoals gewijzigd;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 22 mei 1991 omtrent de preventieve schorsing en de tucht, omtrent het ontslag van sommige tijdelijke personeelsleden in het gesubsidieerd onderwijs en in de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, zoals gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 30 mei 1996, 13 januari 1998 en 15 september 2000, 3 juli 2009 en 24 september 2010;

Gelet op het huishoudelijk reglement van de kamer van beroep van het gesubsidieerd vrij onderwijs, zoals vastgesteld in zitting van 28 september 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 11 april 2019 waarbij de heer Kurt Willems wordt aangesteld als voorzitter voor de kamer van beroep voor het gesubsidieerd vrij onderwijs;

Enig artikel (met unanimiteit):

De kamer van beroep voor het gesubsidieerd vrij onderwijs bevestigt de tuchtmaatregel van de blaam.

Aldus uitgesproken te Brussel op 21 juni 2021.

De kamer van beroep was als volgt samengesteld uit:

De heer Kurt Willems, voorzitter;

De heren Hans De Becker en Jan-Baptist De Smet, vertegenwoordigers van de representatieve groeperingen van de inrichtende machten;

Mevrouw Ann Huybrechts en de heer Marc Borremans, vertegenwoordigers van de vakorganisaties;

Mevrouw Karen De Bleeckere, secretaris.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waarvan een voor elke partij en een voor het dossier van de kamer.

Secretaris,
Karen De Bleeckere

Voorzitter,
Kurt Willems